

El Consell Insular de Formentera, des de la seua Secretaria i l'àrea de Patrimoni, va sol·licitar dies passats formar part de la Junta d'expurgació de les Illes Balears i ha rebut resposta afirmativa de la presidència d'aquesta Junta que depèn del Ministeri de Justícia. Arran de la publicació al Butlletí Oficial de les Illes Balears (BOIB, 140/2023, de 14 d'octubre) que es procedia a expurgar, això és eliminar, els expedients sobre judicis de faltes celebrats als jutjats de les Illes Balears entre 1975 i 1994. Des del Consell Insular de Formentera es va considerar que aquests judicis de faltes poden contenir informació històrica de rellevància que afecta el període de la Transició i de la implantació del model turístic tant a l'illa de Formentera com a la resta de les Illes Balears. De fet, com és sabut, la Transició és un moment històric absolutament cabdal. A més, en el cas de Formentera això es produeix en un context de progressiva implantació de l'economia turística, la qual trasbalsa els costums i les regles socials establertes i modifica la mateixa composició social. Examinar de quina manera tot això es reflecteix en els expedients judicials ha de poder ser en el futur, per a les persones dedicades a l'estudi de la història i la societat, una tasca apassionant. I, de fet, serà obligat abordar-la per entendre la societat de cada moment. D'altra banda, els documents judicials es converteixen en fonts històriques de primer ordre per a l'estudi del dret civil autòcton quan es judicialitzen conflictes que poden ser molt diferents índole i que evidencien l'existència de normes i maneres de fer i de comportar-se consuetudinàries, segons el Dret Civil propi d'Eivissa i Formentera (partions, fites, camins, relacions entres vesins, propietats, etc.), que es manifesten en l'àmbit privat i en l'àmbit públic, també amb repercussió indubtable en els judicis de faltes, segons la redacció del Codi Penal aplicable en tots aqueixos anys i en les faltes com a objecte de delictes menys greus. Una vegada considerat l'assumpte, es va arribar a la conclusió que no es pot eliminar sense més aquesta informació, que és susceptible de ser estudiada des de multitud de punts de vista i no es pot privar els estudiosos del futur de tal font. Per això, la Presidència del Consell, vist l'informe tecnicojurídic elaborat a l'efecte, es va dirigir a la Presidenta de la Junta d'Expurgació de les Illes Balears sol·licitant, atesa la legislació que afecta l'eliminació de documents judicials que formen part del patrimoni documental de les Illes Balears, tenir participació en la dita Junta. En data 7 de desembre passat, la Presidenta de la Junta d'Expurgació de les Illes Balears ha atès la petició adreçada des de Formentera amb les següents paraules textuais: "Quan es treballi en expedients que afectin als partits judicials de les illes de Menorca o Eivissa-Formentera, com no pot ser d'altra forma, s'efectuaran les corresponents sol·licituds, a fi que pel tècnic superior de patrimoni, que el Consell Insular designi, prengui part en les decisions que haurà d'adoptar la Junta". La rellevància de fons o substantiva de l'assumpte acceptat és gran, perquè introdueix la preceptivitat de la intervenció dels consells insulars en aquestes matèries, que afecten al patrimoni documental i històric, i són aquests els competents, com a autèntiques administracions autonòmiques, segons l'article 70, punts 6 i 19 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears i no l'Administració dependent del Govern de les Illes Balears, que era com es venia considerant pel Ministeri de Justícia i l'Administració de la CAIB. En el cas que no s'hagués acceptat la petició, el Consell Insular de Formentera hauria exercitat les accions judicials corresponents davant l'ordre contenciós administratiu i hauria sol·licitat la suspensió de l'actuació, com a mesura cautelar de protecció, inexcusable, del patrimoni històric i documental relatiu a Formentera. .